

Istoriniai kadrai: užsienio lietuviai prieš 25 metus mini Kovo 11-ąją NATO būstinėje

Prieš 25 metus, Lietuvai dar nebūnant NATO nare, 2000 m. kovo 10 d., Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 10-osios metinės buvo minimos NATO būstinėje Briuselyje. Lietuvos ambasadoriaus prie NATO ir Vakarų Europos Sąjungoje Lino Linkevičiaus pakviesti į aljanso štabą, suvažiavo apie 200 lietuvių bendruomenių atstovai iš Belgijos, Liuksemburgo, Olandijos ir Vokietijos bei diplomatai iš visų trijų Briuselyje esančių Lietuvos diplomatinių atstovybių. Susitikimų metu užsienio lietuviai prašė Vokietijos vyriausybės ir NATO pareigūnų nuo JAV paramos, kad Lietuva taptų aljanso nare.

Ona Bartusevičienė ir Irma Petraitytė-Lukšienė

Atidarydamas minėjimą salėje, kurioje NATO generalinis sekretorius ir pasaulio valstybių vadovai, premjerai ir ministrai paprastai rengia įvairius susitikimus bei spaudos konferencijas, Linas Linkevičius kreipėsi į auditoriją tokiais žodžiais: „Mieli Lietuvos žmonės.“ Jis pasidžiaugė, kad čia, NATO būstinėje, pirmą kartą kalbama lietuviškai. Panašaus įvykio dar nebuvo nutikę ne tik Vakarų lietuvių bendruomenių gyvenime, bet ir NATO istorijoje. Tai paryškino šio susitikimo prasmę. Sveikinimo kalbas taip pat sakė lietuvių bendruomenių pirmininkai.

Ambasadorius Linas Linkevicius kreipiasi į lietuvius iš keturių šalių | M. Šmitienės nuotr.

Minėjime dalyvavęs Kovo 11-osios Akto signataras ir Lietuvos laikinasis reikalų patikėtinis Belgijoje, Olandijoje ir Liuksemburge Vladimiras Jarmolenka įteikė ilgametei Belgijos lietuvių bendruomenės pirmininkei Stasei Baltus LR Prezidento V. Adamkaus apdovanojimą už nuopelnus Lietuvai – LDK Gedimino ordino 1-ojo laipsnio medalį.

NATO būstinėje Briuselyje V. Jarmolenka įteikia ilgametei Belgijos lietuvių bendruomenės pirmininkei Stasei Baltus prezidento V. Adamkaus apdovanojimą | M. Šmitienės nuotr.

Vokietijos lietuvius priėmė tuometinis Vokietijos Federacinės Respublikos nuolatinės delegacijos prie NATO sekretorius ir referentas NATO plėtrai dr. Cornelius Zimmermannas (Cornelius Zimmermann) – šiandien jis užima Vokietijos ambasadoriaus Lietuvoje pareigas. Vokietijos lietuvių bendruomenės vicepirmininkas dr. Vincas Bartusevičius jam tada išsakė, ko lietuviai tikisi iš Vokietijos, ir paprašė Vokietijos vyriausybės paramos, kad Lietuva taptų NATO nare (visateise NATO nare Lietuva tapo 2004 m. kovo 29 d.). Dr. C. Zimmermannas užtikrino, jog Vokietija pritaria Lietuvos priėmimui į Europos Sąjungą ir į NATO.

Pokalbyje nevengta ir painių klausimų. Lietuviai teigė, kad Vokietija nepakankamai energingai remia Lietuvos integraciją ir per daug klausosi Rusijos nuomonės. Sekretorius pripažino, kad tokie apsilankymai ir reikalavimų išsakymai nėra bereikšmiai, į juos atsižvelgiama.

Vokietijos lietuvių atstovai grįžta iš pasitarimų | M. Šmitienės nuotr.

Vokietijos lietuviai Marytė ir Andrius Šmitai, lydimi pulkininko V. Tutkaus, lankėsi Amerikos misijoje. Juos priėmė NATO pareigūnė S. Bremner. Ji pareiškė, kad užsienio lietuviai elgiasi protingai, bandydami daryti įtaką savo kraštų vyriausybėms.

Aš, kaip JAV pilietė,ėjau pas savo atstovę S. Bremner. Prašėme, kad ji remtų mūsų pastangas, siekiant Lietuvą priimti į NATO. Ji padėjo mums, kad rūpinamės, einam, reikalaujam ir prašom. Ji taip pat davė suprasti, kad kelias nebus lengvas.

„Prisimenu tą momentą, kai mes pasiskirstėm, kurie piliečiai eina pas kurių valstybių atstovus. Aš, kaip JAV pilietė,ėjau pas savo atstovę S. Bremner. Prašėme, kad ji remtų mūsų pastangas, siekiant Lietuvą priimti į NATO. Ji padėjo mums, kad rūpinamės, einam, reikalaujam ir prašom. Ji taip pat davė suprasti, kad kelias nebus lengvas. Jautėme šioki tokį nusivylimą. Ji sakė, kad dar neaišku, ar Lietuvai pavyks. Pokalbis truko 40 minučių. Visiems sugrįžus iš savo atstovybių, surengėme bendrą pasitarimą“, – prisimena JAV gimusi M. Šmitienė.

Prieš pereinant į Manfredo Vernerio pastatą, kuriame įsikūrusi Lietuvos misija

prie NATO, buvo įsiamžinta prie NATO simbolio – žvaigždės. Kaip sakė L. Linkevičius, „į šeimyninę fotografiją vos besutilpo visi dalyviai“.

Lietuviai iš keturių šalių Briuselyje | M. Šmitienės nuotr.

Šventės programą papildė specialiai šiai progai atidaryta fotografijų paroda „Vilniaus baroko kelias“ ir vakaronė su Algirdo Klovos vadovaujamu ansambliu „Vydraga“.

A. Klovos vadovaujamas ansamblis „Vydraga“ | M. Šmitienės nuotr.

Šis straipsnis parengtas, remiantis šviesios atminties dr. Vinco Bartusevičiaus prisiminimais, jo užrašus saugo Ona Bartusevičienė.